

FAGFORBUNDET

DEBATTHEFTE

Landskonferansen for pensjonister og uføre

2025

VELKOMMEN TIL DEBATT!

Landskonferansen skal avholdes på Gardermoen 9 og 10 desember 2025.

Det sentrale pensjonist- og uføreutvalget har utarbeidet forslag til hvilken områder vi ser som viktige i den neste fireårsperiode. Vi stiller også noen spørsmål vi ønsker svar på. Det er fullt mulig at dere kommer med temaer som ikke er nevnt i debatt-heftet.

Denne debatten og vedtakene i landskonferansen vil danne grunnlaget for en handlingsplan for 2025 til 2029.

Nå skal vi sammen bidra til å utforme en solid og god uføre- og eldrepolitikk for Fagforbundet. Og med den politikken skal vi jobbe for et mer aldersvennlig samfunn, hvor eldre og uføre ikke diskrimineres. Vi skal sette våre saker på dagsorden. Vi skal jobbe for at eldre ikke utsettes for vold, at tannbehandling kommer inn i egenandelsordninga og sørge for at alle får tilgang de velferdstilbudene de trenger.

I forbindelse med landskonferansen har vi utarbeidet dette diskusjonsheftet, som tar for seg fem hovedtemaer. Disse temaene er ifølge det sentrale utvalget de mest aktuelle for den neste fireårsperioden. I heftet står det litt om hvert tema, og det er formulert spørsmål til hvert avsnitt.

Vi ønsker også tilbakemelding fra dere om hvilke saker dere ønsker vi skal behandle og foreslå til landsmøtet i 2025. dette gjelder både vedtekter og prinsipp og handlingsprogram.

Fristen for å sende inn forslag er satt til **1. november 2024**

Forslagene skal fylles ut på eget skjema som ligger vedlagt.

Mvh

Gerd Eva Volden

Leder for det sentrale pensjonist- og uføreutvalg

1. POLITISK ARBEID

Svært mye av det pensjonistutvalgene foretar seg eller uttaler seg om – har en politisk hensikt. Et ønske om å påvirke deler av samfunnsutviklingen. Gjennom vårt arbeid i Fagforbundet jobber vi for politisk påvirkning og gjennomslag for Fagforbundets politiske saker. Vår rolle er å særlig tale pensjonistenes og de uføres sak.

Det er også viktig å jobbe politisk gjennom Pensjonistforbundet, som er et viktig talerør for pensjonister inn mot myndighetene.

Vi har her en spesiell oppmerksomhet mot tannhelse, solidariske trygdeoppgjør, forhandlingsrett og økt deltakelse fra pensjonister og trygdede i beslutende organer.

1. **Hvordan kan vi påvirke fagforeninger, fylkesstyret og Fagforbundet sentralt?**
2. **Hvordan kan vi jobbe politisk på alle nivåer i samfunnet?**
3. **Hvordan bruke eldrerådene aktivt?**

2. SOLIDARISK TRYGDEOPPGJØR

To tydelige problemer ved pensjons- og trygdesystemene er for det første at de med de laveste pensjonene har en inntekt som ligger under det som er beregnet som EU's fattigdomsgrense- og for det andre at de med lave

pensjoner sakker ytterligere akterut i hva de får utbetalt ved hvert oppgjør – i forhold til de med høyere pensjoner. Dette siste skyldes at justeringene beregnes med prosentpåslag.

De årlige justeringene av pensjon og trygd skal dekke opp inflasjonen fra et år til det neste – og gi pensjonister og trygdede deres andel av økt verdiskapning. Det har lenge vært et krav om at vi igjen skal ha muligheter til å forhandle om reguleringene, noe som er normalen i Norge.

Forhandlinger må foregå innenfor rammen av den lovbestemte modellen for pensjonsregulering.

Reguleringen kommer som en konsekvens av beregnet pris – og lønnsutvikling, derfor vil forhandlinger

måtte dreie seg om forhold som ligger utenfor selve reguleringen.

Et forhold som bør vurderes, er at de som

er i en situasjon hvor trygd eller pensjon avkortes fordi de mottar annen inntekt, som også omfatter godtgjørelse for ulike samfunnsoppdrag.

Konsekvensen av en slik ordning er at mulighetene til eksempelvis å påta seg politiske oppdrag, deltakelse i forliksråd osv. gjøres vanskeligere.

Pensjonister og trygdede er sterkt underrepresentert i ulike besluttede organer. Et ideal vi normalt søker, er at de ulike organene som styrer utviklingen – både politiske og organisatoriske – har en representativ sammensetning.

Vi har nådd relativt langt når det gjelder kjønn, minoritetsgrupper, de unge har sluppet til, og den geografiske fordelingen gir seg stort sett selv. Uføre og pensjonister er nesten usynlige i de aller fleste organer som styrer samfunnsutviklingen.

1. Hva mener dere er et solidarisk trygdeoppgjør?

2. Hvordan kan vi skape et pensjonssystem som speiler mangfoldet og behovene til alle?

3. Hvordan kan vi i Fagforbundet engasjere uføre i større grad?

3. TANNHELSE

Tannhelse har over lang tid vært en sak som engasjerer sterkt. Noe forenklet er kravet at tannhelsen skal finansieres på en måte som ikke er dyrere eller mindre tilgjengelig enn øvrige helsetilbud. Det er grupper i samfunnet i dag som ikke har akseptabel tannhelse fordi kostnadene er høyere enn de kan dekke. Bedre tannhelse blant eldre har positive konsekvenser for den generelle folkehelsen. Redusert forekomst av

tannsykdommer kan bidra til å redusere behovet for mer omfattende medisinske behandlinger senere, og dermed spare samfunnet for kostnader og ressurser.

1. Lag en strategi på hvordan vi i Fagforbundet skal arbeide med tannhelse?

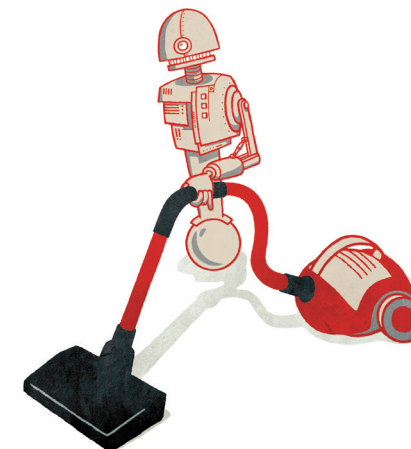
4. FRAMTIDENS OMSORG

Omsorgen er under forandring – noe som i særlig grad skyldes et økt antall pensjonister og uføre. Flere trenger omsorg fra det offentlige. Behov for flere med relevant kompetanse i omsorgsyrkene øker. Samtidig vil det være sterkere krav til aktivitetstilbud, kosthold og helsefremmende tiltak.

Samtidig som vi omfavner teknologiske fremskritt, må vi også investere i å styrke våre omsorgsyrkers kompetanse og status.

Men fremtidens omsorg handler ikke bare om eldreomsorg eller helsevesenet. Det handler også om å skape et

En av de mest spennende aspektene ved fremtidens omsorg er kombinasjon av menneskelig omsorg og avansert teknologi. Vi ser allerede nå hvordan roboter og kunstig intelligens kan støtte eldre og personer med spesielle behov i deres daglige liv. Fra automatiserte hjemmehjelpssystemer til personlige helseassistenter drevet av AI (kunstig intelligens), er mulighetene enorme. Men teknologi kan aldri erstatte den menneskelige omsorgen.

samfunn der alle føler seg inkludert, respektert og støttet. Det handler om å bekjempe ensomhet og isolasjon, fremme mental helse og velvære, og bygge sterke fellesskap der ingen føler seg overlatt til seg selv.

Hva kan Fagforbundet gjøre for å:

- 1. rekruttere og beholde?**
- 2. sikre kompetanse og status?**
- 3. eventuelle andre faktorer?**

5. ELDRE SOM EN «BYRDE» FOR SAMFUNNET

«Aldersdiskriminering» er etter hvert blitt et begrep i samfunnet. Presse, politikere og embetsverk kommer tidvis med uttalelser som ikke kan forstås på annen måte enn at pensjonistene er en beklagelig utgiftspost. Dette er på flere måter uheldig, og bør imøtegås. Dagens eldre har for det første overlatt et samfunn i svært god stand til neste generasjon – og representerer frivillig innsats i dag som er beregnet til en verdi på ca. 30 mrd.

Aldersdiskriminering er en form for urettferdig behandling basert på alder, og den finnes på ulike områder i samfunnet vårt. Det kan være i arbeidslivet, der eldre arbeidstakere kan bli oversett eller marginalisert til fordel for yngre ansatte. Det kan være

innenfor helsevesenet, der eldre pasienter kan oppleve aldersdiskriminering i form av manglende tilgang til adekvat behandling eller respektfull omsorg. Det kan også være i samfunnet generelt, der stereotypier om aldring kan føre til ekskludering eller marginalisering av eldre mennesker.

- 1. Vi må ha en strategi for å tilbakevise de eldre som utelukkende en utgiftspost.**
- 2. Hvordan kan Fagforbundet forebygge aldersdiskriminering?**
- 3. Hvordan får vi et samfunn som er mer rettferdig, inkluderende og respektfullt for alle?**

6. ORGANISASJONSUTVIKLING

Enhver organisasjon må utvikle seg - hvis ikke, vil de bli akterutseilt på ulike områder. Det gjelder også Fagforbundets organisering av pensjonister. Det vi bør se nærmere på er:

- 1. Hvordan komme i kontakt med flere medlemmer?**
- 2. Hvordan engasjere inaktive og ensomme medlemmer?**
- 3. Hvordan utvikle tilbud som treffer de yngre pensjonistene?**

- 4. Hvordan sikre at ideer og erfaringer i arbeidet som blir gjort i fylker og kommuner, av Fagforbundets ulike pensjonistutvalg, kan bli kjent for oss alle og dermed komme til nytte i hele landet?**
- 5. Hvordan kan vi utvikle og forbedre utvalgene sentralt, i fylkene og i fagforeningene**
- 6. Kan ringeprojektet ytterligere utvikles?**
- 7. Flere områder ?**

FAGFORBUNDET

Omtanke • Solidaritet • Samhold

Vil du bli medlem i Fagforbundet?

Gå inn på fagforbundet.no/bli-medlem